

GERONTOLOŠKO IZRAZJE

OSKRBOVALNE ORGANIZACIJE IN USTANOVE

angleško: *care organizations and institutions*

Oskrbovalne organizacije in ustanove nudijo ljudem konkretne možnosti za oskrbovanje in za razbremenilno pomoč neformalnim družinskim oskrbovalcem.

V tradicionalnem sistemu oskrbe, kjer so skoraj vse pomoči potrebne ljudi oskrbovali razširjena družina in sosedje, so bile oskrbovalne ustanove in organizacije zelo redke; kot hospici in ubožnice so delovali v nekaterih mestih, pri samostanih in dobrodelnih organizacijah. V 20. stoletju, ko je bila v ospredju pozornosti industrijska paradigma oskrbe, so bile oskrbovalne ustanove veliki domovi za stare ljudi, ki so delovali bolj ali manj po zgledu bolnišnice in hotela. Za sodobni nacionalni sistem integrirane dolgotrajne oskrbe v krajevni skupnosti, ki se razvija v začetku 21. stoletja, je značilna široka mreža oskrbovalnih organizacij in ustanov.

Oskrbovalne organizacije in ustanove lahko razporedimo v različne skupine, na primer v naslednje.

Javne, ki jih ustanovi lokalna skupnost ali država, **civilne**, ki jih ustanavljajo nevladne organizacije, **in tržne**, ki jih ustanavljajo zasebniki kot tržno ponudbo oskrbovalnih storitev.

Organizacije in ustanove za oskrbo na domu in v ustanovah; uveljavlja se tudi ponudba vmesnih programov dnevne, nočne in začasne oskrbe.

Organizacije in ustanove z enim oskrbovalnim programom ter tiste z mrežo programov. Klasičen dom je poznal samo polno, večinoma dosmrtno nastanitev z oskrbo in je deloval ločeno od lokalne skupnosti. Podobne oskrbovalne organizacije in ustanove usmerjajo v ponudbo različnih programov in v povezanost z lokalno skupnostjo.

Krajevni dom kot matično središče integrirane mreže oskrbovalnih programov je najnovejša razvojna oblika po načelu integrirane lokalne oskrbe z razvejano mrežo programov, ki zadovoljijo oskrbovalne potrebe večine krajanov.

Stalna nevarnost vsake oskrbovalne organizacije ali ustanove je **institucionalizacija**; večja se sorazmerno z ločenostjo od lokalne skupnosti. Dogaja se, ko je pozornost sistema, ustanoviteljev organizacije, vodstva ustanove in zaposlenih, plačnikov oskrbe in javnosti zavestno ali nevede usmerjena bolj na sistem, organizacijo in oskrbovalne storitve, kakor na odnos med oskrbovalci in oskrbovanci ter njihovimi svojci. Povojna evropska generacija pričakuje oskrbo po individualnih potrebah in ima do institucionaliziranosti odpor. Poleg demokratičnega razvoja družbe je tudi to vzrok, da je v danes Evropi močna težnja po deinstitutionalizaciji dolgotrajne oskrbe ter po integraciji oskrbovalnih storitev z oskrbovalnim odnosom. Te težnje najboljše uresničuje sodobni princip krajevnih integriranih oskrb z lokalnim domom kot matičnim središčem široke mreže oskrbovalnih programov za celotno skupnost.

J. Ramovš